

Profesionālās pilnveides seminārs
„Darba vides riska faktori transporta
nozares uzņēmumos”

Svarīgākie darba vides riska faktori un to novērtējums pētījuma „Darba apstākļi un riski Latvijā 2012- 2013” rezultāti

Žanna Martinsons, Ivars Vanadziņš, Svetlana Lakiša,
Jeļena Reste, Mairita Grāvele
Darba drošības un vides veselības institūts, RSU
Kontakti: Zanna.Martinsons@rsu.lv
Rīga, 14.11.2013.

ESF
EIROPAS SOCIĀLAIS
FONDS

Latvijas Darba devēju konfederācija

EIROPAS SAVIENĪBA

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ!

Saturs

- Par pētījumu «Darba apstākļi un riski Latvijā 2012-2013»
- Svarīgākie darba vides riska faktori pēc darba devēju un darba ņēmēju aptaujas datiem
- Veiktie darba aizsardzības pasākumi pēc darba devēju un darba ņēmēju aptaujas datiem
- Darba ņēmēju informētība par darba aizsardzības jautājumiem

Vispārīga informācija

- Latvijas Darba devēju konfederācijas pasūtījums
- Veic:
 - » SIA “TNS Latvia”
 - » RSU Darba drošības un vides veselības institūts
- ar Eiropas Savienības Eiropas Sociālā fonda un Latvijas valsts finansiālu atbalstu projekta „Darba attiecību un darba drošības normatīvo aktu praktiska piemērošana nozarēs un uzņēmumos” (Nr. 1DP/1.3.1.3.2./08/IPIA/NVA/002) ietvaros
- 2012.gada decembris – 2013.gada decembris

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ!

Pētījuma saturs

■ Aptaujas

- » Darba devēji (N=1044)
- » Nodarbinātie (N=2558)
- » Latvijas iedzīvotāji (N=1012)
- » Fokusgrupu aptauja (4 grupas – KI/KS/DAS)

■ Datu bāzu analīze

- » P.Stradiņa KUS Aroda un radiācijas medicīnas centrs
- » Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra
- » Valsts darba inspekcija
- » RSU DDVVI Higiēnas un arodslimību laboratorija

Kāda veida uzņēmumus ietver «metālapstrāde»

- Ar terminu „transporta nozare” saprot uzņēmumus, kas analizēti atbilstoši NACE 2.redakcijai:
 - H transports un uzglabāšana
 - »49 Sauszemes transports un cauruļvadu transports
 - »50 Ūdens transports
 - »51 Gaisa transports
 - »52 Uzglabāšanas un transporta palīgdarbības
 - »53 Pasta un kurjeru darbības

Darba devējiem aptaujas laikā tika lūgts novērtēt 10 punktu skalā, kur 1 nozīmē “nepavisam neatbilst”, bet 10 – atbilst pilnībā”, cik lielā mērā viņu uzņēmumā (iestādē) darba vide atbilst Darba aizsardzības likuma prasībām

Vid	Lauksaimniecība, mežsaimniecība		Zivsaimniecība		Ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde		Apstrādes rūpniecība		Pārtikas produktu un dzērienu ražošana		Tekstilizstrādājumu un apģērbu ražošana		Koksnes, koka un korķa izstrādājumu, mēbeļu ražošana		Papīra, papīra izstrādājumu ražošana, poligrāfija		Metālu, gatavo metālizstrādājumu ražošana		Elektroenerģija, gāzes apgāde, siltumapgāde		Ūdens apgāde, atkritumu apsaimniekošana		Būvniecība		Veselība un sociālā aprūpe		Citas nozares	
	N	Vid	N	Vid	N	Vid	N	Vid	N	Vid	N	Vid	N	Vid	N	Vid	N	Vid	N	Vid	N	Vid	N	Vid	N	Vid	N	Vid
8.4	52	8.4	38	8.6	29	8.5	51	8.0	55	8.4	50	8.2	49	7.8	57	8.5	50	7.7	59	8.4	64	8.3	51	8.2	49	8.2	365	8.4

Vidējais vērtējums starp visām nozarēm ir **8,4**

Citās nozarēs, t.sk. transporta nozarē – **8,4**

Darba ņēmējiem aptaujas laikā tika lūgts novērtēt: «Cik lielā mērā uzņēmumā (iestādē), kurā Jūs strādājat, tiek ievērotas darba aizsardzības prasības?»

Vid	Lauksaimniecība, mežsaimniecība		Zivsaimniecība		Ieguves rūpniecība un karjeru izstrāde		Apstrādes rūpniecība		Pārtikas produktu un dzērienu ražošana		Tekstilizstrādājumu un apģērbu ražošana		Koksnes, koka, mēbeļu ražošana		Papīra, papīra izstrādājumu ražošana, poligrāfija		Metālu, metālizstrādājumu ražošana		Elektroenerģija, gāzes apgāde, siltumapgāde		Ūdens apgāde, atkritumu apsaimniekošana		Būvniecība		Veselība un sociālā aprūpe		Citas nozares	
	N	Vid	N	Vid	N	Vid	N	Vid	N	Vid	N	Vid	N	Vid	N	Vid	N	Vid	N	Vid	N	Vid	N	Vid	N	Vid	N	Vid
8.5	138	8.3	46	8.2	53	8.2	78	8.6	76	8.6	44	8.6	81	8.0	50	8.0	49	8.2	50	9.0	50	8.2	157	8.3	122	8.8	1348	8.6

Vidējais
vērtējums
starp visām
nozārēm ir

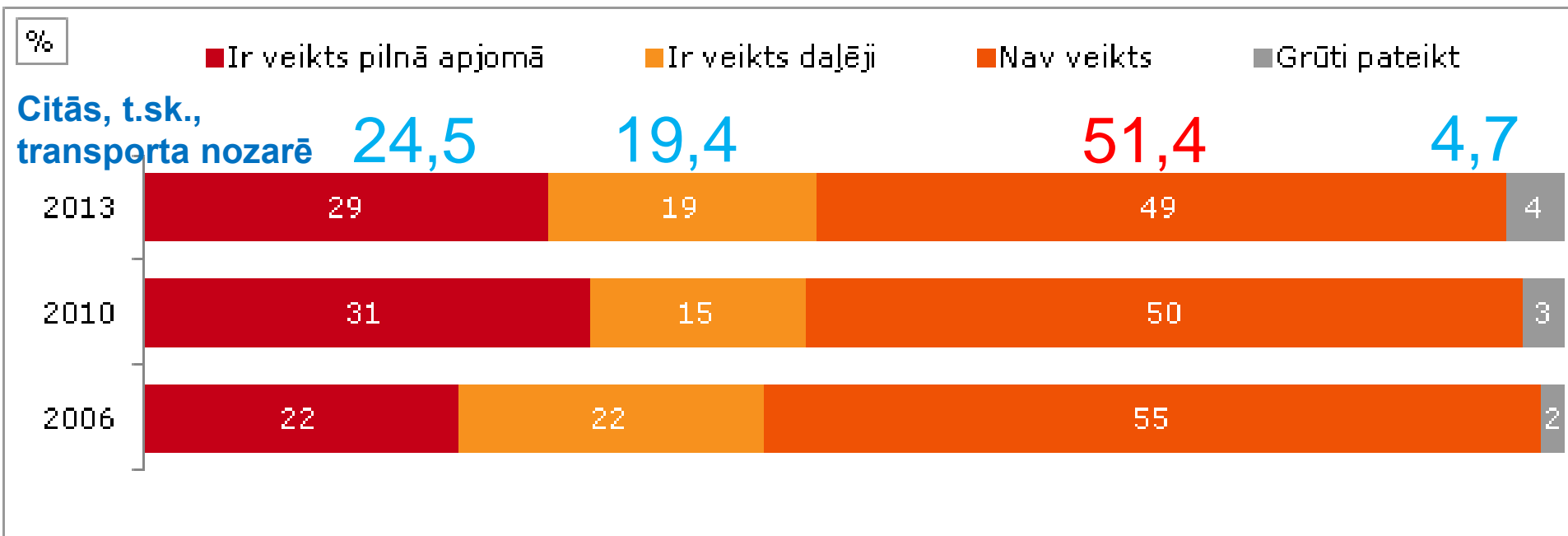
8,5

Citās
nozārēs, t.sk.
transporta
nozārē –

8,6

Darba devēju aptauja

**Vai Jūsu uzņēmumā (iestādē) pēdējā gada laikā ir veikts darba vides riska novērtējums?
2006 - Vai Jūsu uzņēmumā (iestādē) ir veikts darba vides riska novērtējums?**

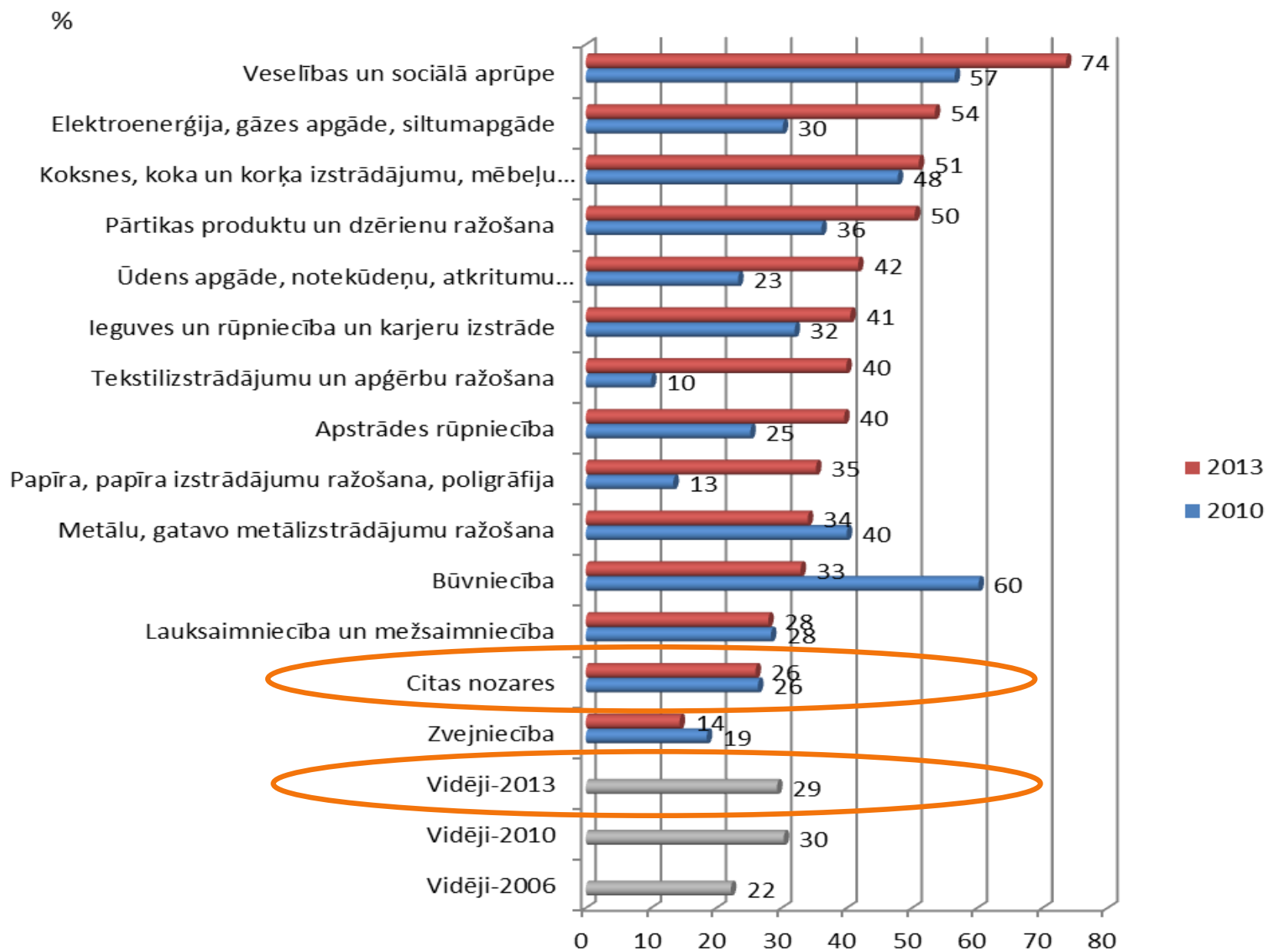

Bāze: Visi respondenti, [2006: n=1058; 2010: n=1044; 2013: n=1044]

Darba devēju aptaujas dati - darba vides risku novērtēšana (citās nozarēs, t.sk. Transporta) 1

- Vai ir sagatavots preventīvo pasākumu plāns? Jā – **59,3%** (vid. Latvijā – 62,0%).
- Vai tika veikti pasākumi atklāto risku novēršanai vai samazināšanai? Jā, visiem – **42,1%** (vid. 42,1%); Jā, bet ne visiem – **36,1%** (vid. 38,6); Nē – **18,6%** (vid. 16,1%).

Uzņēmumu skaits Latvijā, kuros pēdējā gada laikā ir veikts darba vides riska novērtējums un sastādīts preventīvo pasākumu plāns

Darba devēju aptaujas dati – vai uzņēmumā.....

- darba aizsardzības pienākumus veic darba devējs – 63,3% (vid. Latvijā - 61,8%);
- strādā DAS – 13,5% (vid. 17,1%);
- strādā vairāki DAS – 0,9% (vid. 1,0%);
- noslēgts līgums ar kompetentu institūciju darba aizsardzībā (no malas) – 7,8% (vid. 8,0%);
- noslēgts līgums ar kompetentu speciālistu darba aizsardzībā (no malas) – 7,8% (vid. 8,0%);
- nav šādu speciālistu – 10,5% (vid. 9,2%).

Darba devēju aptaujas dati - TOP 5 pakalpojumiem, kurus sniedz KI/KS

- darba drošības instruktāžu izstrāde – **87,2%** (vid. Latvijā – 86,5%)
- darbinieku instruktāža un apmācība – **79,9%** (vid. 78,8%)
- darba vides risku novērtēšana – **74,5%** (vid. 79,1%)
- padomi preventīviem pasākumiem – **62,9%** (vid. 66,9%)
- darba vides iekšējā uzraudzība – **60,0%** (vid. 62,8)

Darba devēju aptaujas dati – cik % darbinieku ir pakļauti kaitīgiem darba vides riska faktoriem

- 100% darbinieku - **18,2%** (vid. Latvijā – 17,5%)
-
- mazāk kā 40% darbinieku - 23,2% (vid. 23,6%)
- neviens no darbiniekiem nav pakļauts – **42,0%** (37,5%)

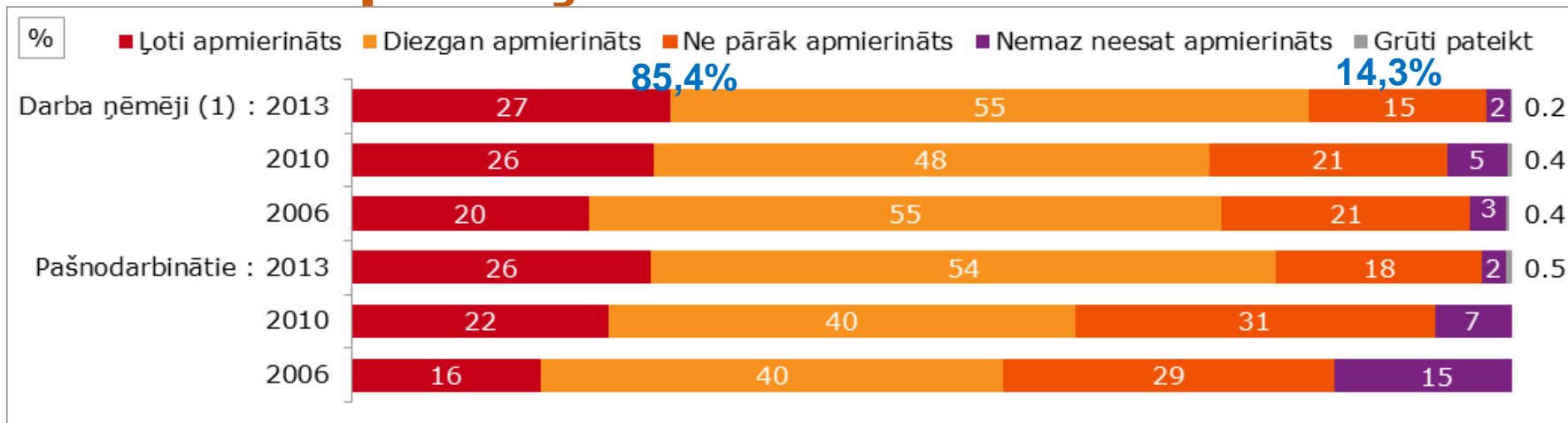
TOP5 biežākie darba vides riska faktori darba devēju aptaujā (visās nozarēs):

1. Darbs ar datoru vairāk kā 2 stundas dienā – 70,3%;
2. Summētais darba laiks – 42,2% (2010.gadā - 43,7% (4.vieta); 2006.gadā - 37,6% (2.vieta));
3. Darbs piespiedu pozā (piemēram, stāvus, sēdus) – 41,5%;
4. Distances darbs, teledarbs – 37,8%;
5. Darbs ārā dažādos laika apstākļos (vasarā un ziemā) – 36,9% (2010.gadā – 52,5% (2.vieta); 2006.gadā – nav starp pieciem biežāk minētiem riska faktoriem).

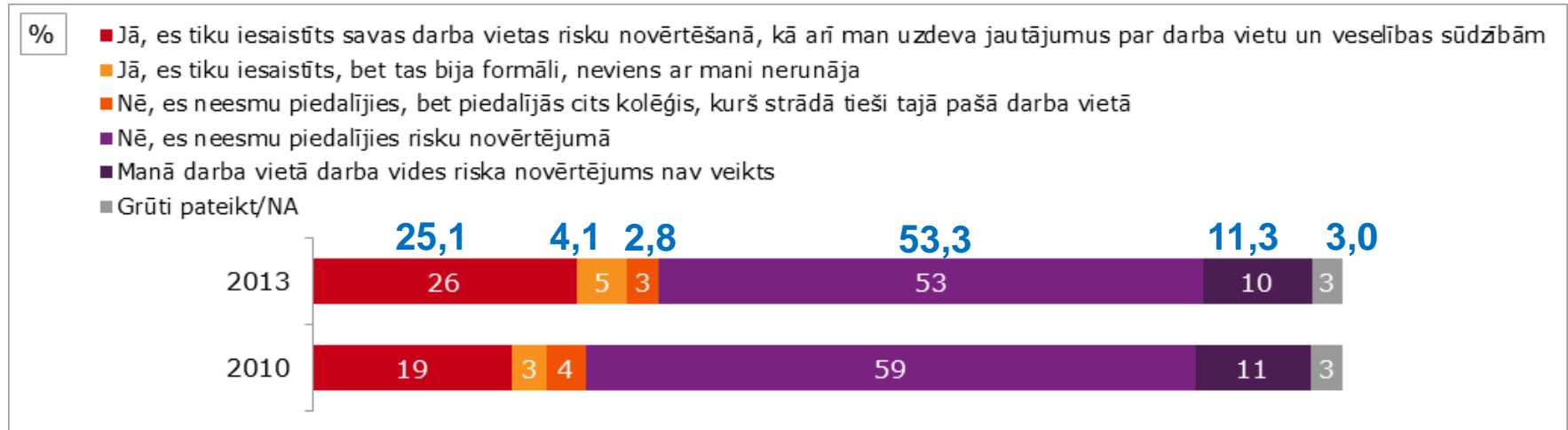
Darba devēju aptaujas dati – līdzekļu ieguldīšana

- Ugunsdzēsamo līdzekļu iegāde, uzturēšana – 58,7% (vid. Latvijā – 61,8%)
- pirmās palīdzības aptieciņās iegāde – 54,8% (vid. 58,5%)
- Ar darbu saistītu ikdienas sadzīves apstākļu uzlabošanai – 50,0% (vid. 52,4%)
- Darba apģērbam un IAL iegādei – 48,8% (vid. 55,9%)

Darba ņēmēju aptaujas dati – apmierinātība ar darba apstākļiem 1

Darba ņēmēju aptaujas dati – dalība darba vides riska faktoru novērtēšanā

legaldījums Tavā nākotnē

TOP5 biežākie darba vides riska faktori darba ņēmēju aptaujā (visās nozarēs):

1. Tiešs kontakts ar cilvēkiem, kuri nav darbinieki Jūsu darba vietā – tādiem kā pircēji, pasažieri, audzēkņi, pacienti, klienti u.c. – 63,9% (2010.gadā – 75,4%, 1.vieta un 2006.gadā – 63,8%, 2.vieta);
2. Vienveidīgas kustības – 53,6% (2010.gadā - 56,1%, 4.vieta un 2006.gadā – 56,1%, 3.vieta);
3. Laika trūkums – 52,0% (2010.gadā – 50,4%, 5.vieta);
4. Smagu priekšmetu nešana un pārvietošana – 49,5% (2010.gadā - 52,4%, 3.vieta un 2006.gadā – 52,4%, 4.vieta);
5. Caurvējš – 45,4% (2010.gadā – 30,0%, 8.vieta un 2006.gadā – 51,7%, 5.vieta).

Darba ņēmēju aptaujas dati – DA pasākumu TOP5

- instruktāža un speciālā apmācība – 72,2% (vid. Latvijā – 73,8%)
- ugunsdzēsamo līdzekļu iegāde – 58,1% (vid.60,9%)
- pirmās palīdzības aptieciņas iegāde – 50,6% (vid.53,9%)
- drošības zīmju izvietošana – 44,4% (vid.48,1%)
- obligātās veselības pārbaudes – 40,4% (vid.41,4%)

Darba ņēmēju aptaujas dati – informētība 1

Par darba vides riska faktoriem darba vietā – 64,3%

Vidēji Latvijā
68,6%

Par darba vides riska faktoru ietekmi uz veselību – 64,3%

Vidēji Latvijā
74,4%

Darba ņēmēju aptaujas dati – informētība 2

Par individuālajiem aizsardzības
līdzekļiem – 49,5%

Vidēji Latvijā
60,6%

Par drošām darba metodēm –
42,1%

Vidēji Latvijā
52,6%

Darba ņēmēju aptaujas dati – informētība 3

Par situācijām, kad nedrīkst uzsākt darbu un kad darbs ir jāpārtrauc – 66,8%

Vidēji Latvijā
73,0%

Par rīcību ārkārtas situācijā – 88,5%

Vidēji Latvijā
88,9%

Darba ņēmēju aptaujas dati – informētība 4

Par darba drošības instrukcijām
(parakstoties par iepazīšanos) – 99,5%

Vidēji Latvijā
93,6%

Kopsavilkums

- Darba devēju un darba ņēmēju aptaujās nav pieejami dati tieši par transporta nozari, bet tā ir iekļauta «citās nozarēs».
- Domājams, ka kopējā situācija darba vides riska faktoru novērtēšanā un informēšanā par šiem riskiem ir nedaudz zemāka kā vidēji Latvijā.
- Daļa no TOP5 darba vides riska faktoriem gan darba ņēmējiem, gan darba devējiem ir attiecināmi arī uz transporta nozarē esošiem riska faktoriem.

PALDIES PAR UZMANĪBU!

